



2021 m. apdovanotas svarbiausiu Skandinavijos detektyvų rašytojų apdovanojimu –  
**STIKLO RAKTU**, kurį anksčiau yra gavęs Stiegas Larssonas ir Jo Nesbø!

# ŽINAU, KAD PRISIMENI TOVE ALSTERDAL

„Nuostabiai elegiškas ir sudėtingas siužetas – tai geriausias Šiaurės šalių 2021 m. detektyvas.“

– People



OBUOLYS



TOVE ALSTERDAL

# ŽINAU, KAD PRISIMENI

Romanas

Vertė

VAIVA MONIKA LANSKORONSKYTĖ





Sušmėžavo Skulebergeto, vadinamojo plėšikų kalno, šešėlis. Už kelio posūkio, medžių tankmėje akys pagavo degalinės šviesą. Jau prieš kokius du šimtus kilometrų jam reikėjo nusišlapinti.

Stabtelėjo kelkraestyje, išsoko iš mašinos ir nubrido per žydinčią pievą. Pasisuko į miško pusę ir nusilengvino.

Jį užplūdo įvairiausi kvapai. Griovyje prie kelio augusių gėlių. Rasos, krintančios ant žolės, drėgno vakaro oro, vėdrynų, ugniažolių ir maždaug metro aukščio krūminių builių. O gal visgi tai buvo pašariniai motiejukai. Ką jis galėjo žinoti? Tiesiog atpažino kvapą.

Nuo temperatūrų kaitos per laiką suskeldėjęs asfaltas netrukus perėjo į žvyrkelį. Jam būtų tereikėję pasukti kairėn ir, pavažiavus vos dvidešimt kilometrų, galėtų grįžti į magistralę E4. Nebūtų tekę daryti lanko. Prieš akis atsivėrė peizažas – žalios kalvos ir slėniai. Vaizdas buvo jaukus akiai – tarsi malonūs šilto ir švelnaus moters kūno linijai.

Pravažiavo pro miegančius ūkius, apleistus namus, nedidelį ežeriuką, tokį ramų, kad miško atspindys jame visiškai nesiskyrė nuo paties miško. Visi medžiai buvo identiški. Kartą jis kopė į kalną ir žvelgė žemyn į begalinius Adaleno slėnio miškus, atrodė, tarsi jie tęstųsi visą amžinybę.

Pasiekus Bjartros kelio išsišakojimą, aplink nesimatė jokių automobilių. Atpažino priešais stovintį geltoną medinį pastatą. Paskutinėmis dienomis, žvelgdamas per dulkėtą savo kompiuterio ekraną, tegalėjo matyti pasenusias statinių konstrukcijas, tačiau šis ženklas

buvo vis dar atpažįstamas – sena maisto prekių parduotuvė. Olofas prisiminė šeštadienių saldainius – varlės formos guminukus ir sūrokas saldymedžio žuvytes. Jis pasuko klaidingu keliu, vedančiu tolyn, sausumos link. Vis dar galėtų iki ryto pasiekti šiaurinį Stokholmo pakraštį.

Bosas turbūt miega, niekas netikrins tikslaus kilometražo ar sunaudoto benzino kiekio. Dar penki kilometrai nebūtų didelė problema. Olofas galėtų suversti kaltę nameliams ant ratų ar kelio darbams. Visi žinojo, kokie vasarą Švedijoje būna keliai.

Šiuo metų laiku. Birželio pabaigoje.

Nuo įvairių kvapų ir šviesos jam išdžiūvo burna ir apsunko kojos. Kiekviena kūno ląstelė jautė šį metų laiką. Olofas tai prisiminė kaip pilkšvą prieblandą, nors turėjo būti panašiai šviesu kaip dabar, – begalinę vasaros naktį, kai saulė tik trumpam pasislepia už horizonto.

Pro akis prabėgo įvairios praeities detalės, apie kurias jis niekada iki šiol nemastė, netgi buvo pamiršęs. Jos visos susitelkė vienoje krūvoje. Didžiulis geltonas namas, kuriame vasarą visada pilna svečių. Jų vaikams nebūdavo leidžiama važinėti dviračiu pagrindiniu keliu. Sena degalinė ir jos keistas prieangis, kuriame dabar įsikūrusi kavinė; laukai, iš kurių draugėn susibūrę žirgai ristūnai žvelgdavo į kelią. Didžiuliai į baltą plastikinę plėvelę supakuoti šieno ritiniai – užlipęs ant kurio nors iš jų viršūnės galėjai jaustis visos kalvos karaliumi. Karpotasis beržas kairėje, prie kurio jis glausdavosi, kad nurimtų, užaugo toks didelis. Šakos nusviro iki žemės, o tankių virpančių lapų žaluma uždengė pašto dėžutes ant kamieno.

Tiksliai žinojo, kuri kadaise priklausė jam – trečioji, pilko plastiko dėžutė. Iš jos kyšojo laikraštis. Olofas iššoko iš automobilio ir nuėjo pažiūrėti, kokia ant jos parašyta pavardė.

Hagstriomas.

Nusibaidė uodus ir ištraukė laikraštį – „Angermanlando naujienos“. Į laikraštį įdėta dar pora vokų. Pluoštas sąskaitų, Kramforso tarybos mokestis. Kažkas vis dar čia tebegyvena, sulaukia pašto ir laikraščių, kažkas čia vis dar tebemoka už vandenį, šiukšlių išvežimą ir kitas paslaugas. Perskaitęs ant voko užrašytą pavardę, Olofas net sudrebėjo.

Svenas Hagstriomas.

Sukišo viską atgal į pašto dėžutę ir grįžo į automobilį. Iš kuprinės, besivoliojančios ant grindų, išsitraukė šokoladinį sausainį, nes reikėjo ką nors pakramsnoti. Užsivertė energinio gėrimo skardinę ir užmušė į automobilį spėjusius įlėkti uodus. Vienas jų jau buvo spėjęs pasiimti savo dozę – ant odinės sėdynės liko raudona dėmė. Šiek tiek paseilinės tualetinio popieriaus gabalėlį, Olofas ją nuvalė ir ėmė lėtai važiuoti senu traktorių keliu. Viduryje jo auganti žolė šiūravo per mašinos, šokčiojančios per kelio duobes, buferį. Pravažiavus Strineviksų namus, pro tankią medžių žalumą buvo matyti pilka daržinė. Nusileido žemyn nuo vienos, tada pakilo ant kitos kalvos viršūnės, kur baigėsi tamsus pušynas ir atsivėrė upė, o už jos – bekrastės tolumos. Olofas bijojo pažvelgti. Raudonas namas tiesiog liepsnojo lauko pakraštyje. Kelio pabaigoje apsisuko ir lėtai nuriedėjo atgal.

Langų rėmų dažai išblukę. Automobilio nesimatė, bet, tikėtina, jog jis – garaže. Žolė aplink daržinę buvo aukšta, prižėlusi atžalų, kuriuos greitai turėtų užaugti į jaunuolyną.

Olofas nežinojo, kodėl tikėjosi, jog ši vieta nebus pasikeitusi – apleista, sugriuvusi ar parduota kokiems nepažįstamiesiems, kurie jau būtų ten įsikėlę.

Na, ir iš tiesų nebuvo.

Jis stabtelėjo prie konteinerio ir išjungė variklį. Slėnis buvo nusėtas auksinių kiaulpienių. Prisiminė, kaip būdavo sunku jas ravėti.

Reikėdavo suspėti tai padaryti, kol nepaleido taip greitai vėjyje sklinančių sėklų. Stengdavosi smeigti kauptuką iki pat šaknų, kad jos niekada nebeataugtų. Atsiminė, kokios mažos buvo jo rankytės. Pažvelgė į plačią plaštaką, dabar siekiančią pasukti automobilio raktelį.

Virš eglių jau kilo saulė, spinduliai, atsimušę į galinio vaizdo veidrodėlį, akino. Jis užsimerkė ir įsivaizdavo ją priešais save, viduje, net negalėjo tiksliai pasakyti, kur tą akimirką ji buvo. Tokią ją kaskart, po kiekvienos nakties regėdavo visus tuos metus – apakęs, apgirtęs, išsekęs, pusiau negyvas. Nuolatos matydavo, kaip ji praeina mišku. Buvo visas ja persismelkęs.

*Tas žvilgsnis, kai ji pasisuka bėgių link. Ar ji jam šypsosi? Ar ką tik pamojavo? Nagi, Olofai! Nagi! Ar tai tikrai skirta tau?*

*Tada pasigirsdavo jų balsai, pasijausdavo užvedamų motociklų benzino kvapas, cigarečių dūmai, išvaikantys iš įlankos uodus.*

*Rimtai, Olofai, tu jau beveik pasiruošęs. Eik pas ją. Lina nepasišai-pys. Nagi, žmogau, ji pati to norėtų. O gal jis pydaras? Ar tu pydaras, Olofai? Ar kada bučiavai kokią merginą? Gal tik savo mamą?*

*Nagi, Olofai! Tu to niekada nedarei, ar ne? Tiesiog padedi savo ranką ant jos liemens, viską padarai greitai. Joms nereikia duoti per daug laiko galvoti, jas reikia užkaitinti.*

*Einant palei bėgius jų balsai tebeskamba galvoje. Jos sijonas plaikstosi vėjyje, geltonas megztinis tiesiog šviečia tarp medžių.*

*Lina.*

*Aksominio švelnumo rankos, juokas, dilgėlių kvapas, uodų ir sumautų sparvų debesys, pliaukštelėjimas, jos juokas. Ačiū, Olofai, tu mano didvyris. Štai jos lūpos, visai arti. Jis įsivaizduoja, kokios jos galėtų būti švelnios, kaip samanos, drėgnos, skandinančios, įtraukiančios*

*į save. Kišk liežuvį vidun, kol dar nepradėjo kalbėti, sako jie. Kai kurios nori paprasčiausiai kalbėtis iki ryto, bet saugokis to, tada gali pasilikti draugystės zonoje. Ne, dėk rankas ant jos papų, maigyk, žaisk su jais, joms patinka, kai čiulpi spenelius, padarysi tai ir viskas pavyks. Prisiekiu, nė neabejok, mergiotės prisigalvojo visokio šlamšto, sako ne, laiko tvirtai suglaustas kojas, nors yra drėgnos, įkaitusios, svajoja apie tą patį, kaip tu. Tačiau nereikia jų klausyti, viską reikia padaryti jų būdu. Įkišti pirštus, maigyti vaginą, tuomet viskas įsivažiuoja ir... koja ant greičio pedalo. Supranti?*

*Olofas užsigalvojęs įeina į dilgėlyną, o ji stovi priešais jį. Ji yra visur.*

Automobilyje visai nebuvo oro – karšta ir tvanku. Reikėjo išlipti.

Plonas miglos šydas dengė visą įlanką. Kitoje upės pusėje tolimoje bolavo amžinieji kalnai, iš popieriaus gamyklos kilo garų kolonos. Buvo taip tylu, kad jis girdėjo, kaip švelnus, beveik nejuntamas vėjelis šiurena drebulių lapus. Tolumoje buvo girdėti, kaip tarp lubinų ir ramunėlių dūzgia bitės. Tuomet jis išgirdo dejonę. kažko sužeisto, nelaimingo.

Ji sklido iš namo vidaus. Olofas bandė nesukeldamas jokio garso grįžti į automobilį, kol nepastebėjo šuo. Tačiau su tokiu kūnu, kaip jo, tai buvo neįmanoma. Nuo svorio traškėjo sudžiūvusi žolė ir žabai. Vabzdžių dūzgesyje girdėjo savo sunkų kvėpavimą, kurį pajuto ir šuo. Ėmė loti kaip beprotis. Kaukė ir draskėsi, bandė prasiveržti pro sieną ir duris. Tai jam priminė medžioklinių šunų lojimą, kaip jie bandydavo išsiveržti iš savo narvų, kai pro juos pravažiuodavo dviračiu. Policijos šunys. Kai jie buvo atvežti prie upės ieškoti Linos pėdsakų. Tolimas lojimas, kai rado jos daiktus.

Olofas žinojo, kad turi grįžti į automobilį ir važiuoti iš čia. Kuo greičiau. Kol senis neatsikėlė ir nesuprato, kad lauke kažkas yra. Gal

jis išsitrauks savo medžioklinį šautuvą, kurį leisdavo Olofui palaikyti? Būtent tą, kuris niekada nebuvo per senas iššauti. Jo atmintyje praskriejo įvairios spalvos ir baldai. Žaliai nudažyti laiptai, augalų raštai ant tapetų, jo sena lova mansardoje.

Tuomet jis pastebėjo, kad namo siena lėtai teka vanduo. Gal sprogo vamzdis? O kodėl šuo uždarytas viduje? Iš garso Olofas suprato, kad šuo nebuvo verandoje priešais priekines duris, kur paprastai būdavo laikomi medžiokliniai ar bet kokie kiti šunys. Garsas – gerokai tolimesnis. Tikėtina, kad jis buvo virtuvėje arba tolimiausiam koridoriuje. Olofas įsivaizdavo blyškiai melsvas dailylentes, baltai dažytus kambarius, kažką lėtai verdant ant krosnies.

Šuo, greičiausiai, namuose vienas. Akivaizdu, kad niekas negalėtų taip giliai miegoti.

Jis pagalvojo apie apvalų akmenį prie namo kampo. Jį pakėlus, iš po apačios išbėgo pora vėdarėlių. Raktas vis dar tebebuvo laikomas čia.

Olofo ranka taip drebėjo, kad buvo sunku įkišti raktą į spyną. Jis neturėjo jokios teisės atrakinti durų. *Turėtum žinoti, kad jie atsisakė bet kokių kontaktų.*

Smogė tas pats vaikystę primenantis senas namų kvapas. Kadaisė nuo sienos žemyn žvelgęs seno vyro didžiuliais ūsais, kažkokio prieš šimtą metų buvusio ministro pirmininko, portretas dabar kabėjo akių lygyje. Suoliukas su pagalvėle, ant kurio jie nusiaudavo batus, močiutės megzti skuduriniai kilimėliai. Jie buvo vos matomi. Tarp visur išmėtytų daiktų, įrankių, technikos, tuščių skardinių ir butelių maišų paliktas siauras takelis eiti per vestibulį. Jo motina niekada nebūtų leidusi šiems namams pasiekti tokios būklės.

Išgirdo nagais braižomą medį. Olofas nesuklydo – šuo buvo uždarytas virtuvėje, durys paremtos šluota. Nors galvoje virė minčių

chaosas, jis puikiai žinojo, kad niekam nebūtų leista taip pasielgti su jų šunimi. Patraukė šluotą ir dėl viso pikto pasislėpė už durų. Šluotą laikė rankoje, jei kartais reikėtų gintis nuo šuns. Tačiau juodakailis tiesiog pranėrė pro jį tiesiai laukan. Gyvūnui iš paskos atsklendė stiprus šlapimo ir išmatų tvaikas. Siaubinga, vargšelis pašlemėkas čia viską apvertė aukštyr kojomis.

Tada Olofas pastebėjo, jog vanduo teka iš vonios kambario. Tekėjo pro durų apačią, sunkėsi į svetainę pro skudurinius kilimėlius ir mažomis srovelėmis liejosi rudomis linoleumo grindimis.

Žymeklis ant vonios durų užrakto buvo baltas, ne raudonas, kas turėtų reikšti, jog kažkas yra viduje. Olofas ten užsirakindavo su savo komiksais, o erzinanti vyresnėlė sesuo vis rėkdavo, prašydama įleisti ją vidun.

Vyras atvėrė duris ir didžiulis vandens pliūpsnis užliejo jo batus.

Vandens sankaupoje ant grindų plaukė kempinė, purvas, plaukai ir negyvos musės. Dušo užuolaida buvo užtraukta. Įžengęs vidun Olofas pajautė šaltą vandenį persismelkiant per kojines. Nieko daugiau negalėjo padaryti – tik prieš išeidamas užsukti vandenį, kad namas iki galo nesugriūtų. Atitraukė užuolaidą.

Už jos kažkas sėdėjo. Palinkęs kūnas, susmukęs keistoje kėdėje. Olofas žinojo, į ką žvelgė, bet negalėjo suvokti. Visiškai baltas sukniubęs senuko kūnas. Saulė spigino pro langą, oda blizgėjo beveik kaip žuvies. Pro retas šlapių plaukų sruogas matėsi pakaušis. Olofas prisivertė žengti dar vieną žingsnį į priekį ir užsukti čiaupo rankenėlę. Vanduo liovėsi tekėjęs.

Jis girdėjo tik savo sunkų kvėpavimą ir į lango stiklą besidaužančias muses. Keli paskutiniai vandens lašai. Nebenorėjo to matyti, tačiau vienu metu ir negalėjo atitraukti akių. Nuogas kūnas prikaustė Olofo žvilgsnį. Žmogaus oda buvo išbrinkusi, pradėjusi trūkinėti,

ant nugaros – vietomis žalsvos dėmės. Remdamasis į kriauklę, Olofas prislinko arčiau. Jis nematė žmogaus akių, tačiau viską pasakė kuprelė ant nosies – jaunystėje žaidžiant riedulį įgyta trauma. Matė tarsi slieką tarp kojų susiraičiusį šio žmogaus penį.

Nuo sienos atsikabino kriauklė. Kurtinančiu trenksmu nukrito ant žemės, atrodė, kad griūna visas namas. Olofas prarado pusiausvyrą. Griūdamas susitrenkė galvą į skalbimo mašiną, bandydamas keltis dar kartą paslydo.

Keturiomis iššliaužė iš vonios kambario ir vargais negalais atsistojo ant kojų.

Nešdintis iš čia.

Uždarė paskui save duris ir užrakino. Raktą padėjo, kur radęs, ir kaip galėdamas greičiau nuskubėjo automobilio link. Užvedė variklį ir apsisuko, atsiremdamas į konteinerį.

Daugybė senų žmonių miršta štai taip, mąstė išvažiuodamas. Jo širdis plakė nenusakomai stipriai, dūžiai ausyse skambėjo kaip perkūnija. Juos ištinka širdies smūgis arba infarktas, sukniumba ir miršta. Policijai tai nerūpi. Daugybė jų gyvena vieni, kai kurių nepasigenda ma net kelerius metus.

Bet kodėl jis uždarė šunį?

Olofas staigiai spaudė stabdžius. Taip, tai buvo jis, tiesiai priešais, kelio viduryje. Dar dešimt metrų, ir jis būtų sutraiškęs tą kvailą padarą. Lekuoja atvira burna ir iki žemės nukarusiu liežuviu, kailis juodas. Tikras laukinės gamtos pokštas – labradoro galva, peraugusio terjero kūnas ir įtemptos, dėmesingos, stačios ausys.

Olofas vėl užvedė variklį. Jam reikia nuvaryti automobilį, nuostabųjį *Pontiac*. Iš ryto jis jau turi stovėti prie viršininko namų, raktelį reikia paslėpti įprastoje vietoje.

Tačiau šuo nejudėjo.

Jei paspaustų garso signalą, susidomėtų kaimynai, išeitų pasižiūrėti ir susietų jį su šunimi. Todėl išlipo iš automobilio ir ėmė kalbinti gyvūną. Šis sustingęs įsmeigė į jį akis.

– Traukis iš kelio, sumautas kvaily, – suniurzgė mesdamas į gyvūną lazdelę. Šis sugavo ją ore, atnešė ir numetė Olofui prie kojų. Išsižiojęs vizgino uodegą, atrodė, tarsi jam visas gyvenimas būtų sumautas žaidimas. Olofas sviedė lazdelę į mišką, kiek galėdamas toliau, o šuo puolė jos ieškoti vaivorų krūmeliuose. Jis jau ruošėsi lipti į automobilį, tačiau už nugaros ant vieškelio išgirdo žingsnius.

– Puiki kelionė, – sušuko balsas už jo, – turbūt nesitikėjote čia, tarp medžių, ką nors išvysti.

Apsisukęs Olofas pamatė jo link greitais, lengvais žingsniais artėjantį vyrą. Jis vilkėjo pusilges kelnes, polo marškinėlius, avėjo baltos drobės batus. Juodą automobilio bagažinės dangtį paglostė tarsi arklio nugarą.

– Trečios kartos *Trans Am*, tiesa?

Olofas sustingo viena koja automobilyje, kita – lauke.

– Mhm, 88-asis, – numykė jis. – Važiuoju į Stokholmą, Uplands Bro.

Norėjo pasakyti, kad skuba, kad turi išvykti, kol neprasidėjo vasaros spūstys. Buvo Vidurvasario šventės išvakarės, penktadienis. Tai reiškė, jog visi važiuos įvairiomis kryptimis, be to, girdėjo įspėjimus apie kelio darbus, kelio susiaurėjimus tarp Hudiksvalo ir Jevlės. Tačiau jam nepavyko nė žodžio ištarti, negalėjo išleisti jokio garso. Įsikandęs pagaliuką parbėgo šuo, baksnojo jį savo nosimi.

– Automobilis neparduodamas?

– Jis ne mano. Aš tik vairuoju.

– Ir jūs atsidūrėte čia?

Vyras šypsojosi, tačiau Olofas iš balso jautė, kas slypi už tos šypsenos. Tai buvo kažkas kita.

– Tiesiog reikėjo nusišlapinti.

– Ir pasirinkote šį kelią? Atleiskite, kad teiraujuosi, bet mes šiose vietovėse praeityje esame turėję tam tikrų problemų – automobiliais įsiverždavo vagių gaujos. Tiesiog stabtelėję prašalaičiai čia yra pavogę kaimyno šienapjovę. Esame įpratę nuolatos viską stebėti. Įvairias keistas mašinas, kitus dalykus.

Šuo pagriebė automobilio salone esantį maistą ir bandė įsitaisyti Olofui tarp kojų. Pro jo sąmonę prabėgo visas virtuvėje matytas purvas, kartoninėmis pakuotėmis nusėtos grindys. Gyvūnas turbūt išnaršė visas spinteles, beviltiškai bandydamas rasti maisto.

Olofas sugriebė šunį už keteros, šis pradėjo muistytis ir inkšti.

– Ar jis jūsų?

– Ne. Aš... Sutikau jį kelio viduryje.

– Pala, ar tai ne Sveno Hagstriomo šuo? – vyriškis apsisuko ir įsižiūrėjo į tolumoje tarp medžių kyšantį namą. – Ar jis namie?

Olofo gerklėje strigo žodžiai. Tiesa. Nesiliaujantis bėgti dušas, akyse nykstanti blyški oda. Raktas po akmeniu. Jis atsikrenkštė ir sugriebė mašinos dureles.

– Svenas mirė, – net sudrebėjo viduje. Žinojo, kad derėjo sakyti ką nors kita. Vyras jau traukėsi nuo jo, įsižiūrėjo į automobilio numerius. Olofas pastebėjo, kad rankose laiko telefoną. – Raktas buvo po akmeniu, – sumurmėjo jis. – Norėjau išleisti šunį laukan. Tiesiog važiavau pro šalį.

– O kas jūs toks? – paklausė, priešais jį laikydamas telefoną. Olofas išgirdo vieno mygtuko spustelėjimą, paskui – kito. Ar jis fotografavo jį, ar automobilio numerius?

– Skambinu, – ištaraė, – dabar pat skambinu policijai.

– Jis mano tėvas. Svenas Hagstriomas.

Vyras pažvelgė žemyn, į šunį, tada žvilgsniu grįžo prie Olofo. Aki-  
mis tarsį bandė praskisverbti pro laiko sluoksnius ir jį atpažinti.

– Olofai? Jūs – Olofas Hagstriomas?

– Ruošiausi paskambinti, bet...

– Aš esu Patrikas Nydalenas, – tarė vyras, traukdamasis tolyn. –  
Esu Trigvės ir Medžan sūnus, gyvename štai čia, – pirštu parodė į  
kelį. Kiek paėjus už medžių turėjo stovėti namas. Olofas dabar jo ne-  
matė, tačiau puikiai atsiminė, kad jį matydavo čiuoždamas rogėmis.

– Negaliu sakyti, kad pamenu jus, man buvo penkeri, gal šešeri,  
kai...

Tylėdamas Olofas matė, kaip šviesiaplaukėje vyro galvoje tvink-  
čiojo gyslos, iš jo akių sklido žiežirbos. Atsispindėjo viskas, kas jam  
buvo pasakojama per tuos metus.

– Turbūt jūs turėtumėte paskambinti ir viską jiems papasakoti  
pats? – tęsė jis. – Aš surinksiu numerį ir duosiu jums telefoną, ar ge-  
rai? – vyras kaip galėdamas toliau tiesė ranką duodamas jam telefoną,  
kad nereikėtų pernelyg prisiartinti. – Tai mano asmeninis telefonas.  
Bet su savimi visada turiu ir darbinį. – Šuo jau buvo automobilyje ir  
giliai sukišęs nosį į maisto krepšį godžiai ėdė. – Arba aš galiu paskam-  
binti pats, – vėl atsitraukdamas ištarė Patrikas Nydalenas.

Olofas susmuko vairuotojo kėdėje. Jis prisiminė porelę mažų vai-  
kų iš Nydalenų sodybos. Ar jie nelaikė triušių narvuose už namo?  
Vieną naktį Olofas įsėlino į jų kiemą, atidarė narvus ir išviliojo gyvū-  
nėlius kiaulpienių lapais. Galbūt juos vėliau pagavo lapė.

O gal jie pagaliau tapo laisvi?

Vasarvidžio nakties išvakarės – lapais apipintos arkos, besaikė girtuoklystė, smurtas ir prievarta. Turbūt tai buvo pati bjauriausia metų diena dirbti.

Eira Sjodin savanoriškai pasisiūlė šią naktį padirbėti. Jos kolegoms, žmonėms, kurie turi vaikų, asmeninių reikalų, labiau nei jai reikėjo laisvadienio.

– Jau išeini? – koridoriumi ją nusekė mama, nervingai mosikuodama rankomis, graibstydamą ant komodos gulinčius daiktus.

– Man reikia į darbą, mama, jau sakiau. Nematei mašinos raktelių?

– Kada grįši?

Vienoje rankoje laikė batų šaukštą, kitoje – pirštinę.

– Šįvakar, bet vėlai.

– Tau nereikia visą laiką čia tūnoti, juk žinai. Manau, turi ir ką įdomesnio nuveikti.

– Aš čia gyvenu, mama, nepameni?

Pokalbį pratęsė isteriška raktelių paieška, kurių Kerstin Sjodin tvirtino nelietusi.

– Negali sakyti, kad aš pamiršau, jei žinai, kad jų nė nepaliečiau.

Galiausiai Eira juos netikėtai rado savo kišenėje. Ten, kur įsidėjo praėjusią naktį.

Pakštelėjo mamai į skruostą.

– Mamyt, galėsime atšvęsti rytoj. Su braškėmis ir silke.

– Ir nuostabia degtinės taurele.

– Ir truputėliu degtinės.

Lauke buvo keturiolika laipsnių, danguje – plonas debesų sluoksnis. Radijas Švedijos šiaurėje prognozavo saulėkaitą, po pietų bus palaimingas oras girtauti. Kiekviename jos pravažiuojamame name ant stalo maloniai pūpsos po *akvavito* likerio butelį. Lundėje, Frano ir Gudmunroje žmonės vasarnamiuose iš kartos į kartą daro tą patį, taip pat stovyklaudami šį gėrimą nešasi šaltkrepsiuose.

Kramforse automobilių stovėjimo aikštelė prie policijos buvo pustuštė. Didžioji dalis pajėgų budėjo vakaro šurmulyje.

Ties įėjimu Eira sutiko vieną iš savo jaunųjų kolegų.

– Buvome iškviesti, – tarė jis. – Įtartina mirtis. Pagyvenęs vyriškis Kungsengene.

– Turi omenyje Kungsgardeną?

– A, taip. Aš kitaip pasakiau?

Eira žvilgtelėjo į kortelę su vardu ant jo krūtinės. Praėjusią savaitę ji sveikinosi su šiuo vaikinui, bet jiems dar niekada neteko dirbti vienoje pamainoje.

– Senukas, greičiausiai, susmuko duše, – tęsė jis ir žvilgtelėjo į pranešimo raštą. – Vyriškį surado jo sūnus, o policijai pranešė kaimynas.

– Bet tai turėtų būti rūpybos sistemos reikalas, – nustebo Eira. – Kodėl jie kreipiasi į mus?

– Ne iki galo aišku. Panašu, kad sūnus norėjo pasišalinti.

Eira įbėgo vidun persirengti. Jaunuolis buvo Augustas Engelhartas. Dar vienas ką tik baigęs akademiją kietuolis, besipuikuojantis nauju ženkliuku. Jam galėjo būti kiek daugiau nei dvidešimt septyneri. Nebuvo visai žalias. Per televiziją rodomi metai iš metų kartu

dirbantys policijos pareigūnai labiau priminė kažką iš fantastikos. Tai buvo praėjusios eros reliktas.

Iš tiesų baigę policijos akademiją Umeo jaunuoliai kovėsi dėl darbo vietos. Siekdami įgyti darbo patirties, įsidarbindavo net tokiose nemaloniuose vietovėse kaip Kramforsas ir pradirbdavo ten maždaug šešis mėnesius. Kiekvieną savaitgalį važiuodavo namo 250 kilometrų, kol rasdavo geresnę darbo vietą savo regiono centre su kavinėmis ir veganų restoranais. Šis vaikinai buvo kitoks, studijavo pietuose – Siodertorne. Pas juos retai atvykdavo kas nors iš Stokholmo.

– Netoli nuo čia gyvena mano mergina, – paaiškino jis, pravažiuojant Nylandą.

Eira pastebėjo, kad teismo rūmų bokšto laikrodžiai buvo sustoję skirtingu metu, kiekvieno jų rodyklės pasisukusios kita kryptimi. Tikslų laiką jie rodė tik keturis kartus per dieną.

– Nusipirkome butą, bet aš noriu dirbti mažesniame miestelyje, – tęsė Augustas, – kad galėčiau kiekvieną dieną į darbą važinėti dviračiu, mėgautis kitais mažais džiaugsmiais. Taip pat visai nenorėčiau, kad man išlipant iš automobilio kas į galvą paleistų akmenį. Pamaniau, kad galėčiau čia padirbėti kurį laiką, kol atsirastų kitokia galimybė.

– Manai, kad bus paprasta?

– Taip, kodėl gi ne?

Augustas nepastebėjo sarkazmo gaidelės Eiros balse. Baigusi mokslus Eira ketverius metus dirbo Stokholme, maloniai prisiminė šio periodo kolegas. Vos prireikus pagalbos, jie pasirodydavo per kelias minutes. Hamaro tiltu pervaziavo upę ir judėjo tolyn, Kungsgardeno link. Šioje upės pusėje buvo įsikūręs Adaleno Valėjaus ūkis. Eira sugavo save nesąmoningai ieškant kalvos, kurios viršūnėje styrotų pagalys.

Kadaise tą lazdą įsmeigė jos tėvas, norėdamas pažymėti pačių šiauriausių XIV a. karališkųjų rūmų vietą. Tuomet jūros lygis buvo šešiais metrais aukštesnis ir visos šios vietovės kalvos buvo tik mažos salelės. Ji atsitiktinai sekundės dalį akies kraštu pagavo tą lazdelę. Tai galėjo reikšti tik tiek, kiek nuo tų laikų smuko Švedijos karališkoji jėga. Tarsi Angermanlando šerifas galėtų būti karališkosios armijos tęsinys.

Kuo toliau į šiaurę, tuo labiau įsigalėdavo laukinė jėga ir laisvė.

Istorija jau sukosi ant Eiros liežuvio galiuko, bet pavyko save sustabdyti. Jai buvo vos trisdešimt dveji, bet pamainoje ji visada būdavo vyresnė pareigūnė. Tačiau dėl to tikrai nebūtina pradėti pasakoti istorijų apie kiekvieną pravažiuojamą žymimąjį ženklą arba akmenį.

Taip pat tėvas jai kadaise parodė Švedijos vidurio tašką Itherhogdale, nors kai kurių tvirtinimu jis buvo Karbiolėje, šiek tiek piečiau.

Kelio pakraštyje pasirodė pašto dėžutės ir Eira pasuko į šoninį žvyrkelį.

Šioje vietoje tvyrojo kažkoks nenusakomas jausmas, kažkas labai atpažįstamo. Miško takelis su ties viduriu styrančiomis žolėmis tarsi niekuo nesiskyrė nuo šimtų labai panašių į jį. Kadaise dengtas žvyru, o dabar likusios tik sudžiūvusiais pušų spygliais ir pernykščiais lapais perdžiūvusį molį apkritusios padangų vėžės. Kiek toliau nuo kelio už medžių slėpėsi niekuo neišsiskiriantis namukas ir senos daržinės griuvėsiai.

Eira nujautė, kad kažkada šioje vietoje galėjo važinėti dviračiu su viena iš savo draugių, greičiausiai Stina. Apie ją nebuvo susimąščiusi jau daug metų, bet dabar atrodė, kad toji draugė yra visai šalia. Įtemp-ta tylą minant pedalus į miško tankmę, baimė įkvėpti, prisilietimas prie kažko uždrausto.

– Nesu tikra, ar pamenu jo vardą, – prakalbo Eira, – kas jis?

– Patrikas Nydalenas, – Augustas, ieškodamas iškvietimo rašto, nuleido akis į telefoną. – Jis mus iškvietė. Velionis – Svenas Hagstriomas.

Štai čia, už šių pirmųjų kelių medžių, jos slėpė savo dviračius. Galingosios eglės – miško erdvė, į kurią niekada niekas nekėlė kojos. Beveik nepakeliamas šiurpas, širdis tiesiog daužėsi gerklėje.

– O sūnus? – sausai paklausė ji. – Tas, kuris bandė pasišalinti?

– Taip... O koks jo vardas? Jis turėtų būti kažkur... Pala, jo nėra.

Eira trenkė į vairą. Vieną, antrą kartą.

– Kodėl niekas to nepastebėjo? Ar niekas nieko, po velnių, niekada neatsimena?

– Atleisk, sutrikau. Ką turėjau pastebėti?

– Ne tu. Suprantu, kad dar nieko čia nežinai, – Eira leido mašinai lėtai riedėti tolyn, į vis šiurpesnę miško tankmę, į gūdžią, senus laikus menančią tamsą.

Kai visa tai nutiko, šalia jos sėdintis vaikas, greičiausiai, dar supavosi vystykluose. Tais laikais kiekvienas atvejis būdavo siunčiamas į regiono kontrolės centrą Umeo. Ji negalėjo tikėtis, kad kas nors atsimintų daugiau nei dvidešimties metų senumo bylą Angermanlande.

Tai buvo beveik neįmanoma, kol jo vardas netapo viešas.

– Čia neturėtų nieko būti, – tarė ji.

– Kas? Ko neturėtų?

Eira žvilgtelėjo tarp medžių. Apsamanoję akmenys, vaivorų krūmai. Viskas dar labiau apžėlė, tiesiog padvigubėjo nuo tų laikų, kai čia buvo jos ir Stinos žaidimų trasa. Žvilgčiojo tarp šakelių, bandydama ką nors atpažinti.

Mintyse prasirito daugybė metų, ji greitai suskaičiavo. Praėjo dvidešimt treji. Olofui Hagstriomui jau turėtų būti trisdešimt septyneri.

Skaitykite likusius  
**380** iš **400** puslapių,  
įsigiję šią knygą

**[www.obuolys.lt](http://www.obuolys.lt)**

---

### KITI KNYGŲ FORMATAI:



klausykla.lt

**Audio  
knyga**



**Elektroninė  
knyga**

- Prestižinio **STIKLO RAKTO** apdovanojimo už geriausią Šiaurės šalių kriminalinį romaną laimėtojas
- Geriausias švedų detektyvas 2021-aisiais
- Žurnalo *People* pripažinta viena geriausių metų knygų

Mažame miestelyje dingsta mergina. Jos kūnas nerastas. Byla laikoma išaiškinta, nusikaltėlis nubaustas, nors tamsių vietų joje apstu.

Daugiau nei po dvidešimties metų Olofas Hagstriomas ryžtasi grįžti į kažkada jo atsisakiusios šeimos namus. Vos atsidūręs prie paradinių durų, kurių raktas, kaip ir kadaise, guli paslėptas po tuo pačiu akmeniu, jis supranta, kad nutiko kažkas baisaus. Viduje, tarsi išprotėjęs, draskosi šuo, tvyro bausis dvokas, ant grindų telkšo vanduo. Olofo tėvas, kuris nebendravo su juo du dešimtmečius, tįso negyvas duše.

Šios keistos mirties tyrimas policijos detektyvei Eirai Sjodin pažadina seniai pamirštus košmarus. Jai tebuvo devyneri, kai keturiolikmetį Olofą Hagstriomą, pripažinę kaltu dėl vietinės mergaitės išžaginimo ir nužudymo, išsiuntė į pataisos namus. Šis nusikaltimas paliko pėdsaką visų miestelio gyventojų sąmonėje. Tarsi negyjanti žaizda, baimė aptemdė ir Eiros vaikystę.

Niekas niekada miestelyje Olofo daugiau nematė. Iki dabar.

Sudėtinga istorija, kurioje grakščiai susilieja praeitis ir dabartis. Tai įtemptas ir puikiai parašytas romanas apie atminties fenomeną ir kaltės jausmą, pasakojimas, kuriame niekas nėra taip, kaip atrodo, o netikėti siužeto posūkiai nuolat keičia viską, kas atrodė aišku.

**Klasikiniame, skandinavishkos atmosferos ir išraiškingų veikėjų kupiname mistiniame detektyve bylos užkulisiai ir senos nuodėmės atsiskleidžia naujoje šviesoje.**

Nuotrauka: Annelise Marklund



**Tove Alsterdal** gimė 1960 m. Švedijoje, Malmėje, ir, kol išleido savo debiutinį romaną, daugiau nei 20 metų dirbo žurnalistė. Šiandien ji – viena žinomiausių Švedijoje ir pasaulyje psichologinių detektyvų rašytojų. Jos kūrybinis bagažas – šeši puikiai kritikų ir skaitytojų įvertinti bestseleriai, laimėti garbingi literatūriniai apdovanojimai Švedijoje ir Prancūzijoje bei prestižinis **STIKLO RAKTO** apdovanojimas 2021-aisiais už geriausią Šiaurės šalių kriminalinį romaną „Žinau, kad prisimeni“.

#### ĮTEMPTAS SKANDINAVIŠKAS DETEKTYVAS

*Jeigu jums patinka Larso Keplerio ir Jo Nesbø detektyvai, privalote perskaityti romaną „Žinau, kad prisimeni“.*



ISBN 978-609-484-435-5



9 786094 844355

[www.obuolys.lt](http://www.obuolys.lt)

Knygos pigiau, įdomybes ir tiražus nemokamai

#### KITI FORMATAI:



Audios knyga



Elektroninė knyga

Viršelio nuotrauka: © Shutterstock

Spausdinimo ir tiražo įrašas